עלון מס' 1051
ויצא
י' בכסלו תשפ"ז

מוסדות יגל יעקב חולון

ישא ברכה

יוצא ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "יגל יעקב", חולון
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג יוסף מוגרבי שליט"א

אריכות ימים ושנים!

לבן הארמי היה כה רשע, עד שחוץ משמו, כל דרכיו ומעשיו היו שחורים משחור! עשרות פעמים רימה ושיקר את יעקב אבינו - בחיר האבות, כמו שכתוב בפרשתינו, שאמר יעקב לנשיו רחל ולאה - בנות לבן הארמי: "ואביכן התל בי והחליף את משכורתי עשרת מונים", ורש"י הקדוש זיע"א מפרש וכותב: "למדנו שהחליף תנאו (לבן ליעקב) מאה פעמים!". ואם תשאלו אחים ואחיות יקרים, מה אכפת לנו כלל מלבן הרשע ולמה לנו להרחיב את הדיבור עליו ועל מעשיו ומעלליו הרעים והנפשעים? נענה לכם, שאפשר ללמוד מוסר גדול ועצום על מצוה גדולה וחשובה, שהמקיימה מובטח לו מאת הבורא אריכות ימים ושנים - מצות כיבוד אב ואם. רחל אימנו גנבה מאביה הרשע את הטרפים שהיו לו, שאיתם היה עובד עבודה זרה. ורש"י הקדוש זיע"א, שכל פירושיו קודש קודשים, וידוע שהתענה שש מאות ושלוש עשרה תעניות לפני שכתב את פירושו, מפרש וכותב, שכוונתה של רחל אימנו היתה לשם שמים, כוונתה היתה להפריש את אביה מעבודת כוכבים, מהעבודה הזרה אשר עבד. בכל זאת אפילו שהתכוונה רחל לשם שמים ובודאי שזכותה ומעלתה של רחל היתה גדולה ועצומה ולמרות שאביה היה רשע מרושע, כתוב בזוהר הנגלה, שנענשה על כך ונגזר עליה למות בלידת בנימין בנה ולא זכתה לראותו ולגדלו. אחים ואחיות יקרים, אחרי שראינו עד כמה מדקדק הקב"ה במצות כיבוד אב ואם, בעונשה בר מינן לעוברה, והרי מידה טובה מרובה על מידת פורענות פי חמש מאות! לא נותר לנו אלא להתחזק במצוה חשובה ויקרה זו, ללמוד את ההלכות המרובות והליכות הנפלאות במצוה קדושה ועצומה זו, ולהתפלל לבוראנו שיעזרנו ויצליחנו לכבד ולייקר את הורינו כל ימי חיינו.

זמני כניסת ויציאת השבת

	ת"א	י-ם	חשמ	ב"ש
כניסת שבת	16:19	16:02	16:06	16:20
יציאת שבת	17:17	17:16	17:15	17:18
רבינו תם	17:51	17:54	17:48	17:52

הפטרת השבוע
הפטרה: ועמי תלואים (הושע יא,ז-יב,יב)

מי המאושר האמיתי?

"העולם הזה", קבע רבינו תם, "הוא נווה התלאות", מירוץ מכשולים. מעשה ביורש העצר בפרס, שאביו מת והוא עלה על כס המלכות. האלמנה, שהיתה עכשיו אמא של מלכות, ביקשה להנחות את בנה בצעדיו הראשונים בתפקידו הרם. פנתה אליו ושאלתו: "בני יקירי, מה הן המטרות הניצבות לנגד עיניך?" ענה לה בהתלהבות: "אפעל להטיב עם העם, לשפר את מצבו, לעשותו מאושר!". "נפלאים הדברים", אמרה האם, "תחזקנה ידיך, ולוואי וכל שאיפותיך יתמלאו. אבל יש לי בקשה. יש לחוג את עלותך על כס השלטון. צוה ויכינו משתה רבתי, ותצוה שיכריזו בכל רחבי הממלכה שהכל מוזמנים והכניסה חינם. אך בתנאי אחד: כדי שהשמחה תהיה שלמה, לא יבוא אל המשתה אלא אדם מאושר. אדם, שלא מעיבה על חייו כל דאגה"! אמר הנסיך: "דברך חוק לי, כרצונך יעשה". ציוה לערוך משתה ענק בחצר גינת הביתן והכין מאכל ומשקה, מעדנים ויינות כיד המלך. צבא שלם של משרתים ומלצרים הועמד הכן לרשות הבאים - ואיש לא הגיע. אין אדם מאושר. זה הלקח אותו ביקשה האם להעביר לבנה: אל תשגה באשליות, לא תוכל לשנות את עולם הפגעים מלא הצרות. האמנם? לא. אין זה מדוייק. אדם אחד סיפר בזכרונותיו, שהזדמן לו לפגוש בסבא מנובהרדוק, מגדולי תנועת המוסר. הם הלכו יחד, ושוחחו. תוך כדי שיחה, הצביע "הסבא" על זוג שהיה שקוע בשיחה, מחייכים ומאושרים. "אתה רואה אותם", שאל, "האם הם מאושרים? הם נראים כך, נכון? אבל אין זו אלא העמדת פנים. כל אחד מהם, וצרותיו. כל אחד ומטענו. צרות, דאגות, חששות"... לאחר רגע ארוך, הוסיף ואמר: "אנשים רבים הכרתי בחיי, לאלפים. מכולם, הכרתי רק אדם מאושר אחד: את רבי ישראל מסלאנט". הגאון רבי ישראל מסלאנט זצ"ל לא היה עשיר. אפילו ספרים לא היו לו משלו. בפטירתו השאיר אחריו טלית ישנה וזוג תפילין, ותו לא. הוא לא היה בריא, סבל מכאבי ראש נוראים. ממשפחתו רוה נחת, אבל גם צער גידול בנים. בפעילותו הציבורית היו לו תומכים, אבל גם מתנגדים. ובכל זאת, על אף הכל, היה מאושר. כי האושר אינו תלוי בתנאים החיצוניים. האושר בא מבפנים! אדם ש"נזרק" לעולם, כושל בכל צעד, נופל בכל מהמורה, ניגף בכל אבן, מוכה בכל סיבוב, אומלל הוא. נבוך ומתוסכל. אבל מי שאלוקיו בקירבו, נאזר בבטחון, נושא תפילה, אדם כזה אינו מודאג, אינו מתייאש. הוא יודע כי יש מי שמשגיח עליו, יש מי שמגונן עליו, שמוביל אותו בדרך החתחתים. הוא יודע שזו דרך שיש לה כיוון ויש לה מטרה, ושלפי הצער - השכר. לא זו בלבד, אלא שאדם שבוטח בה' - "והיה ה' מבטחו". ואז "אשרי העם שככה לו, אשרי העם שה' אלוקיו". כי אז, מסולקים מכשולים מדרכו, על התהומות נמתחים גשרים. ה' אוחז בידו, כמו אב המרכיב את בנו על כתפו! רבינו הרלב"ג ז"ל השמיענו זאת, בהסבר הבטחת הקדוש ברוך הוא ליעקב אבינו, בפרשתנו: "הנה אנכי עימך, ושמרתיך בכל אשר תלך". שני חלקי הפסוק קשורים ותלויים זה בזה: אם ה' עימך, וה' הלא קרוב לכל קרואיו, לכל אלו אשר יקראוהו באמת - או אז ישמור ה' את האדם בכל אשר ילך. ואדם זה, מאושר הוא: "אשרי האיש, אשר יבטח בה', והיה ה' מבטחו"!

מטעמים לשבת
חידושים לפרשת השבוע

"ויצא יעקב מבאר שבע"

כתב גאון עוזנו מרן החיד"א זצ"ל, על פי מה שאמרו חז"ל שכל מי שאינו עוסק בתורה נקרא נזוף מן השמים. וזהו "ויצא יעקב מבאר שבע", מי שפורש ממעיינה של תורה, שהיא כבאר מים חיים, ועובר על השבועה שהשביע הקדוש ברוך הוא את בני ישראל בהר סיני, ושהשביעו אותו לפני הוולדו לעסוק בתורה ולקיימה - אזי "וילך חרנה" רחמנא ליצלן, לחרון אף, כמו שאמרו, שכל שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק, יסורין באים עליו!

(מעיין השבוע)

"ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו"

בתחילה כתוב מאבני המקום ולאחר מכן ויקח את האבן, לפי שבתחילה התחילו האבנים רבות זו עם זו, זאת אומרת עלי יניח צדיק את ראשו וזאת אומרת עלי יניח, מיד עשאן הקדוש ברוך הוא אבן אחת. (רש"י ז"ל). שואלים העולם אם כבר נעשה נס ליעקב אבינו, שכל האבנים נעשו לאבן אחת בכדי שיניח הצדיק את ראשו, מדוע לא נעשה נס גמור שיהפך לכרית שיהיה גם נוח לו? אלא מכאן רואים שמכיון שהאבנים נעשו לאבן אחת על ידי מריבה, לכן לא זכו להפך לכרית, שממריבה לא תצא טובה גמורה.

(לבוש יוסף בשם הגאון מוילנא זצ"ל)

"ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה"

אותיות "סולם" - אומר רבנו יעקב זצ"ל "בעל הטורים" - בגימטרייא "ממון" ובגימטרייא "עוני" (כולן עולות למניין 136); כי זה ישפיל וזה ירים. ואכן, כשם שהסולם עשוי שלבים ומדרגות, ובני-אדם "עולים ויורדים בו" - הוא הדין לגבי השפעת הממון. פעמים הממון מוריד את האדם לשפל-המדרגה, עד שהוא בבחינת "מוצב ארצה"; ופעמים הממון מעלה את האדם לגבהי-מרומים, עד ש"ראשו מגיע השמימה". על האדם לזכור בכל עת, שהממון - בדומה לסולם - אינו אלא אמצעי לטפס על-ידו משלב לשלב ולהגיע למעמד רם ומכובד בחיים, אך לעולם אין לעשותו מטרה בפני עצמה...

(פרפראות לתורה)

"וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי"

בעל ה"תפארת שלמה" מסביר את הפסוק בדרך זו: "אכן יש ה' במקום הזה" - אם ישנה השראת השכינה במקום הזה, אם המשכתי את הקדושה לעולם הזה, הרי זה רק משום "ואנכי לא ידעתי" - שלא ידעתי את אנכי כלל וכלל, שלא נתכוונתי לעצמי, כי אם לכבוד השם יתברך. אכן, מי שאינו מתכוין ל"אנכי" שלו, מסוגל להשפיע שפע של קדושה על העולם.

(תורת הפרשה בשם מעש"ת)

"ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש"

ודאי ניתן הלחם לאכילה והבגד ללבישה, ומה צורך יש לציין זאת? אלא, יעקב אבינו ביקש שתהא לו בריאות-הגוף והרחבת-הדעת, כדי שיוכל לאכול את הלחם שיהיה לו, שכן לפעמים יש לו לאדם לחם, אך איננו יכול לאוכלו. אחר ביקש גם, כי יוכל ללבוש את הבגדים שיהיו לו, לבל יצטרך לתיתם בעבוט, או שלא יבצר ממנו ללבשם בגלל צרות ודאגות...

(מעינה של תורה בשם הה"ק מהרש"ל מלנטשנו ז"ל)

סיפור לשבת

ארבע עשרה שנה עבד יעקב אבינו את לבן עבור בנותיו. ועוד שש שנים, בהן עשקו לבן והחליף משכורתו עשרת מונים. חשב להתעשר על חשבונו, כהודאתו "ניחשתי, ויברכני ה' בגללך", וחשב לעושקו. ומה היה הסוף, יעקב אבינו יצא ממנו בעושר רב, "ויפרוץ האיש מאוד מאוד ויהי לו צאן רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמורים". ואילו לבן, בשובו למקומו לאחר שרדף אחרי יעקב, מצא שליסטים רוקנוהו ורוששוהו מכל וכל. זה סופו של עושק ורמאי! ובענין זה: מעשה בסוחר יהודי שחצה את המדבר וצרור כספו בידו, לעשות בו סחורה. בדרכו התנפלו עליו שודדים, ושללו כל ממונו. עמד תוהה ואבל, חסר כל. לפתע ראה פרש חמוש. שאלו הפרש: "מה לך?", סיפר כל אשר קרהו. אמר לו הפרש: "אם ארדוף ואשיגם, ואחלץ מהם שללם - מה יהא שכרי?", אמר לו: "אתן לך עשירית". מאן הפרש. אמר: "אתן לך מחצית", וסירב. נענה הסוחר ואמר: "קח הכל, ותן לי מה שתרצה". הסכים הפרש, בתנאי שההתחייבות תכתב ותחתם. לאחר מכן מיהר אחריהם, הרג מקצתם והכניע השאר, וחילץ את ההון הרב. נטל מתוכו זהוב, והשליך ליהודי. אמר היהודי: "אנא בטובך, היה הוגן" - והפרש אטם אוזנו משמוע. קראו הסוחר היהודי לדין לפני המלך אלפונסו. התייצבו לפני המלך, והיהודי טען שנעשק. הוציא הפרש את ההתחייבות החתומה. פנה המלך ליועצו, **החכם רבי שמואל סקיל זצ"ל**, ואמר: "מה נעשה במקרה זה? הלב ממאן לנשל את היהודי מכל רכושו, אבל ההתחייבות חתומה, גם אם הוצאה מידו באין ברירה". אמר רבי שמואל למלך: "תן לי רשות", והרשות ניתנה. אמר לפרש: "בבקשה ממך, תן לסוחר הזה עוד כמה זהובים". ענה הפרש: "לא רוצה!" אמר רבי שמואל לפרש: " האומנם אתה רוצה את הכל, מלבד הזהוב שנתת?", אמר הפרש: "אכן כך!". "אם כך", אמר רבי שמואל לסוחר: "החזר לו את הזהוב שקיבלת, והוא ישיב לך את כל הרכוש!". "מדוע?" תמה הפרש. "כי זו לשון ההתחייבות", אמר רבי שמואל: "קח הכל, ותן לי מה שתרצה. וברגע שהודית שאתה רוצה בכל, מלבד אותו זהוב, הרי חייב אתה לתיתו לסוחר כי זהו מה שאתה רוצה"... חפו פני הפרש, שביקש לתפוס מרובה, ונאלץ לוותר על שללו...

❦

הימים קצרים הם, והלילה מקדים לרדת. עלינו לראות שלא יקרה לנו מה שארע ליעקב אבינו עליו השלום, שביקש להתפלל תפילת מנחה שתיקן אביו יצחק ולפתע שקעה עליו השמש, ותיקן תפילת ערבית. מעשה **בצדיק רבי חיים חורי זצ"ל** שנסע במונית מעירו גאבס, בלויית רבי שמואל עידאן, מנהל ישיבת "כסא רחמים", מספר המעשה. כשהתאחרה השעה ביקש מהנהג לעצור בצד הדרך, כי ברצונו להתפלל מנחה. סירב הנהג הערבי להענות לבקשה. גם כשהסביר לו שעוד מעט יעבור זמן התפילה לא נעתר. לפתע, כעבור רגע קל, כבה מנוע המכונית והיא דממה. ניסה להתניעה, ולא עלה בידו. ירד הנהג לאתר את מקור התקלה ולתקנה. בינתיים ירדו גם הצדיק ומלווהו, והתפללו מנחה בצד הדרך. לאחר שסיים את תפילתו בכוונה רבה, שאל את הנהג הגוחן על המנוע: "מדוע אינך נוסע?" אמר לו: "עדיין לא הצלחתי לאתר את הקלקול במכונית". אמר הצדיק: "אין מה לתקן, דבר לא התקלקל. הכנס למכונית וסע לשלום". משך הנהג בכתפיו, הוריד את מכסה המנוע, נכנס למכונית והתניעה - והמנוע פעל ללא דופי. במשך כל הדרך, עד הגיעם לג'רבא, מחוז חפצם, לא פסק הנהג להתפעל ולהשתומם, ואמר כי יודע הוא לבטח שאך ורק בגלל סירובו לעצור לצורך התפילה ארעה התקלה, ומבקש הוא סליחה ומחילה. התנה הצדיק את סליחתו בכך, שהנהג יעצור מעתה לכל יהודי שיבקש חניה לצורך תפילה!

(מעיין השבוע)

נא לשמור על קדושת הגליון | כל הזכויות שמורות למערכת העלון | העלון טעון גניזה

זכו- שכינה ביניהם

חנוך לנער

חסד - מפתח לשלום בית

מספר ה"חפץ-חיים" בספרו "שם עולם": בעיני ראיתי מעשה נורא שהיה. איש אחד היו לו בנים ומתו כולם ר"ל. בא לפני חכם שיתן לו עצה וסגולה. השיב לו: איני יודע סגולות, אך עצתי שתייסד גמ"ח קבוע, אולי יתן ה' שבזכות מידת החסד שתתנהג עם הבריות, יתחסד עימך הקב"ה ויתן לך בנים. שמע האיש לעצתו, יסד גמ"ח בעירו ועסק הרבה בניהולו. אף פנקס מיוחד עשה, בו כתובים תקנות הגמ"ח, ובתוכן תקנה שפעם בשלוש שנים בפרשה שקוראים "אם כסף תלוה", יתאספו כולם ויערכו סעודה לחיזוק המצוה. ויהי ככלות שלוש השנים, נולד לו בן ולאות שנולד בזכות המצוה, אירע שחל יום הברית ביום שנועד מכבר ליום אסיפתם לסעודה בצוותא... כה עסק האיש במצוה זו כמה שנים ונולדו לו עוד בנים ובנות בזכות מצוה זו. ברבות הימים שכח טובותיו של הקב"ה, ובא לפני החכם בבקשה: היות והוא טרוד מאוד, קופת הגמ"ח גדלה ודורשת זמן, גם יש אנשים שמפקפקים ביושרו, לכן יואיל החכם למנות מנהל אחר במקומו. החכם סירב, באומרו שבודאי אחר לא ינהל הגמ"ח באותה מידת התמסרות והצלחה, אך הלה חזר והפציר לשחררו. עד שלבסוף נאלץ החכם לשחררו, ויצו לערוך בחירות חדשות ונתמנה אחר במקומו. הבחירות נערכו בתחילת הלילה. ויהי למחרת, בא האיש אצל החכם ובמר נפשו סיפר לו שאסון גדול אירע לו בלילה. תינוקו נחנק! על כן נפשו בשאלתו לחזור ולהתעסק בניהול הגמ"ח. מסיים ה"חפץ-חיים": הינך רואה בעליל, שבזכות החסד נולדו לו בנים, וכאשר נסתלקה ממנו מידת החסד, התחילה תיכף מידת הדין להתגבר עליו! אחרי פטירתו של ה"חפץ-חיים", ניתן הדבר לפירסום, על ידי רבי יחיאל מיכל רבינוביץ בעל "אפיקי ים", שהמעשה אירע בראדין, והחכם הנזכר הוא ה"חפץ-חיים" בעצמו... בספר אהבה ורעות הביא מעשה זה ולמד ממנו, שכאשר אדם מרבה בחסד ומתעסק בחסדים, בראשונה מפתח בעצמו את המידה הנפלאה זו שבאופן טבעי תפעל בראש ובראשונה לטובת בן/בת זוגו, ובנוסף כאשר ירגיש במאמץ הרב הנדרש כדי לעזור לאחרים, ירגיש ויעריך מאוד עד כמה בן/בת זוגו פועלים למענו וזאת מלבד הברכה שתשרה בבית.

יעזרנו ה' לחזק מידה זו בבית ונישא ברכה מאת ה'.

רחמים או אכזריות? העתיד יקבע!!

רבים הם ההורים הנמצאים במחלוקת פנימית בין הרגש לבין השכל, מבינים הם שצריכים להיות "החלטיים" עם הילדים, אך הרגש מתעורר וזועק: "מסכנים", תחכו עד "שיגדלו" ואז? דבר אל העצים ואל האבנים! בו בזמן שגדולי המחנכים מאריכים (ספר בני חביבי, ועוד רבים) שצריכים לתת לילדים מטלות ומחויבויות לחנכם ולהרגילם באחריות למעשיהם. יש לחלק תפקידים לילדים בבית, בעיקר מסיבה חינוכית, ולא כדי שיעזרו להורים בניהול הבית. כאשר אתם נותנים תפקיד לילדכם, הוא לומד שהבית אינו מקום בו אפשר לקבל כל מה שרוצים, מבלי להתחייב לתת משהו בתמורה לכך. עובדת היותו חלק מהמשפחה, מחייבת את הילד ליטול חלק בחובותיה. אם הוא יצליח להתחמק מעשיית חלקו בבית, לעולם לא ילמד לעזור לזולת, וכאשר ינשא, יהיה בן-זוג עלוב ביותר. הטוב ביותר הוא לחלק את המטלות באופן שווה בין ילדיכם, בנים ובנות כאחד. אם אחד הילדים אינו מחבב תפקיד מסוים, יתכן שירצה להחליפו באחר, אך הרעיון העיקרי הוא שהילד ידע שהוא חלק מה"צוות" העובד בבית. כך הוא לומד שכל אחד חייב לתרום את חלקו ולמלא את תפקידו. שיעור זה יעזור לילד להצליח גם בקיום מצוות התורה. אחרת, הוא ירגיש שהוא יכול לעשות ככל העולה על רוחו, בלי שיהיה חייב לתת דין וחשבון על מעשיו. אם מרגילים אותו לקבלת אחריות, הוא יהיה מודע לכך שיש שכר ועונש, ועליו להתחשב בכך בכל מעשיו. אם ננקוט יחס מקל מידי כלפי הילד, נגרום לו נזק. זו כוונת הפסוק: "חושך שבטו שונא בנו", במבט שטחי, נראה כאילו מי שאינו מוכן להעניש את בנו הוא אדם טוב-לב מאוד ורחמן, אך למעשה ההיפך הוא הנכון. אם אתה אוהב את בנך, תרצה להעניק לו את הכלים הדרושים לו כדי להצליח בחיים. אם באמת מגיע לו עונש, אזי כאשר מרחמים עליו, בעצם מזיקים לו. הוא ילמד שאינו חייב להיות אחראי למעשיו, ומי יודע לאן תוביל אותו גישה כזו. דרך טובה ללמד ילד אחריות היא להטיל עליו תפקידים הקשורים לניהול הבית. עליו לצאת לקניות במכולת, לרוקן את האשפה, או לתלות את בגדיו בארון. אפילו אם הוא יתלונן שקשה לו, נסו לא לוותר. ברגע שתוותרו, הוא יקבל מסר שגוי. דומני שבמעט שהובא כאן יש את המסר הברור למען עתיד בריא לילדינו, "האכזריות" היא "הרחמים" האמיתיים והמציאות הוכיחה. נסו וראו.

אדם שלא התפלל תפילת לחש, האם הוא רשאי להיות שליח ציבור בתפילת החזרה?

אין הדבר ראוי. אך אם יש לו צורך לעשות זאת יעשה על פי האמור בשו"ת יביע אומר ח"ה (חוא"ח סי' ט' אות ב') שלאחר אמירת ברכת שים שלום ופסוק יהא לרצון יפסע מיד ג' פסיעות ויאמר עושה שלום ולא יסמוך על שלוש פסיעות שעושה בקדיש תתקבל.

אישה ששכחה להתפלל מנחה ובדרך כלל אינה מתפללת ערבית, האם היא יכולה להתפלל ערבית שתים?

אם היא רגילה להתפלל מנחה נראה שצריכה להתפלל ערבית שתים ושכן דייק הראש"ל הגר"י יוסף נר"ו בספר שארית יוסף ח"ג (עמ' ע"ח) בשם המשנה ברורה (סי' רסג' ס"ק מ"ג).

האם מותר לדבר אחר ברכו הראשון של ערבית?

לאחר שענו ברכו לא ידבר שום דיבור חול.

האם מותר לקרוא קריאת שמע שעל המיטה בשכיבה?

יכול לומר זאת בעמידה או בישיבה. ואם אומר בשכיבה יש לו על מה לסמוך.

בקריאת שמע שעל המיטה, האם צריך לומר את שלושת הפרשיות או רק פרשה ראשונה?

נוהגים לומר את שלושת הפרשיות ואת כל הסדר שהנהיגו המקובלים וכנזכר בסידורים. וראה עוד בבן איש חי ש"ר (פרשת פקודי אות י"א) ובכף החיים (סי' רל"ט סק"ב והלאה).

עד מתי זמנה של ק"ש שעל המיטה?

לפי המקובלים יאמר אותה חצי שעה קודם חצות לילה (גם בחג שבועות והושענא רבה שנעורים כל הלילה). וראה בבן איש חי ש"ר (פרשת פקודי אות י"ד) ובכף החיים (סי' רל"ט סק"ח) ובספר הלכה ח"ב (פרק כ"ד סע' נ"ה). ואם הולך לישון לאחר חצות יקרא זאת סמוך לשינה.

אדם שטס בלילה ודעתו לישון במשך הטיסה, האם עליו לומר ק"ש שעל המיטה לפי המקובלים יאמר זאת בכל אופן לפני חצות לילה.

האם אומרים בשבת בק"ש שעל המיטה את הקטע "הריני מוחל וסולח"?

בסידורי הספרדים הדבר מופיע לאומרו כרגיל, אך שמעתי שכ"ק מרן מורי ורבי הקוה"ט זיע"א הורה שלא לאומרו.

האם מותר לאכול ולשתות לאחר ק"ש שעל המיטה?

יותר נכון שלא יאכל וישתה לאחר ק"ש שעל המיטה. וע' בשו"ע או"ח (ס' רל"ט סע' א') ובבן איש חי ש"ר (פרשת פקודי אות ט"ו). ואם ממשיך ללמוד בלילה רשאי לאכול ולשתות.

מי ששמע את חברו מברך תפילת הדרך וענה אחריו אמן, האם יכול הוא לברך אח"כ בעצמו תפילת הדרך?

אם חבירו לא התכוין להוציאו וגם הוא לא התכוין לצאת - יברך.

אל תקרי הליכות אלא הלכות

❦ הכותב בשבת במכונת כתיבה הרי זה אסור מן התורה משום כותב, כיון שכתיבה בדפוס נחשבת כתיבה ממש. וכן החותם בחותמת איסורו הוא מן התורה. וכן הדין בכותב על ידי מחשב אלקטרוני, איסורו מן התורה.

❦ הכותב בשבת על נייר ותחת הנייר מונח קופי, ובשעת הכתיבה נחקקות האותיות גם בנייר שמתחת לקופי, יש אומרים שחייב מהתורה משום כותב גם על הנייר התחתון ויש אומרים שעל הנייר התחתון עובר איסור מדרבנן, כיון שזה רק גרמא.

❦ טביעת אצבעות דהיינו ששם אצבעו בדיו וחותם על נייר - אסור לעשותו בשבת משום איסור כתיבה.

❦ מותר לשרוט בציפורן כמין שריטה (אבל לא כמין אות) לסימן על גבי קלף. ומכל מקום כיון שיש אוסרים לעשות זאת על כן עדיף להמנע. ועל כל פנים לשרוט בציפורן על גבי נייר אסור לכל הדעות, כיון שהוא רך והשריטה מתקיימת בו.

❦ מותר לקפל דף בספר כדי לסמן את המקום, אף על פי שבמקום הקיפול נוצר רושם שניכר ומתקיים. ומכל מקום עדיף להמנע מזה אפילו בימות החול, כי בכך מקלקל הוא במקצת את הספר ואין זה כבוד לספר, אלא יניח איזה נייר לסימן ולא יקפל הדף.

❦ אסור לצלם בשבת במצלמה, וכן אסור לפתח את הפילים, ויש בזה איסור כתיבה ועוד כמה איסורים.

❦ התוקע עץ בעץ בין שתקע במסמר, בין שתקע בעץ עצמו עד שנתאחד, הרי זה תולדת בונה. וכן התוקע את העץ בתוך הקרדום, או שתקע יתד בתוך הבית יד של הקרדום כדי להדקו, וכן המפרק עץ תקוע - חייב. וכן התוקע סכין לתוך בית יד שלו - חייב.

❦ מטה של פרקים (שעשויה פרקים ונועדה למסעות שיוכלו לשאת אתם בדרך, וכשבאים למקומם מרכיבים אותה) אסור להחזירה (להרכיבה) ולהדקה בשבת, ואם דרכה להיות רפויה מותר לכתחילה להחזירה ובלבד שלא יהדק.

❦ ספסל שנשמט אחד מרגליו אסור להחזירו למקומו. ואפילו לעשותו רופף אסור, גזירה שמא יתקע ביתד כדי לחזקו. ואסור להניח את אותו צד השמוט על הספסל אחר ולשבת עליו, גזירה שמא יבוא לתקוע הרגל, אלא אם כן ישב עליו פעם אחת קודם השבת.

❦ תריס של חלון שהתקלקל או יצא ממסילתו - אסור לתקנו, והרי הוא אסור בטלטול, ואף אסור לפתוח או לסגור את המכסה של הקופסה שבו נמצא התריס כשהוא מגולל.

❦ ילדים שהוציאו בשבת מגירה של ארון המחובר לקרקע, מותר להחזיר בשבת את המגירה למקומה, ואין בזה חשש של איסור בונה, וכן הדין במגירות טלסקופיות שיש להם פטנט שאי אפשר להוציאם לגמרי מהארון, אלא רק על ידי סילוק הקפיץ שעוצר אותם מלהוציאם, שגם מגירות כאלו מותר להחזירם אם יצאו לגמרי.

❦ אסור לפרק כל דלת או חלון ממקום חיבורם. ואם נתפרקו מאליהם, אסור להחזירם למקומם. והם אסורים בטלטול.

❦ מסמר התחוב בתוך חור לחבר את שני חלקי החלון שלא יסורו זה מזה, וכשרוצים לפתוח החלון מוציאים את המסמר, מותר בשבת להניח את המסמר בתוך החור וכן להוציאו משם, ואין לחוש בזה למלאכת בונה או סותר, כיון שהמסמר נעשה לכך, וכבר משתמשים בו לפני השבת.

❦ אסור לתקוע מסמר או נעץ (ואין זה דומה לסעיף הקודם ששם מותר להניח מסמר, שהחילוק ברור), וכן אסור להדביק על הקיר וו או מתלה מגומי או חומר פלאסטי על ידי לחץ אויר, או באמצעות הדבק הנמצא על המתלה, וכן אסור להסירם ממקומם. ומותר לתלות תמונה על מסמר התקוע מבעוד יום.

(השבת והלכותיה)

משל ונמשל

לעיתים - אמר המגיד מדובנא זצ"ל - נדמה לאדם כי נקלע למצב קשה ואין מוצא. אל לו להתייאש שכן ישועת ה' כהרף עין ולעיתים באה הישועה ממקום שלא ציפו לה. **משל למה הדבר דומה** - אמר המגיד - עני עושה כל מלאכותיו ועניניו בעצמו, מנקה ומבשל, מסדר ורוחץ. מאידך - ממשיך המגיד - העשיר אינו עושה דבר, כיון שיש לו משרת העושה כל דבר נדרש, כגון: משהגיעה שעת הארוחה, הרי הוא מסדר את השולחן ועורך אותו כראוי, לאחר מכן מגיש מטעמים מן המטבח. לאחר הארוחה מוריד המשרת את כלי האוכל ומסדר את הצריך סידור, ואף לאחר שסיים את ענייני הסעודה, יגש במהרה לענייני הבית השונים הטעונים טיפול. להבדיל משניהם הוא המלך אשר לו צבא משרתים גדול ואין משרת אחד עושה שתי שליחויות, אלא האחד ממונה על ענייני האכילה, השני - על הגשתו, השלישי אחראי על אורוות הסוסים, ואחר על ניקוי חצר המלך, וכן הלאה, איש איש ועבודתו המיוחדת. גבוה מעל גבוה הוא מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, אשר אין כל בריה יכולה להבין ולעמוד על עוצם מלכותו יתברך, משום כך אף אם נדמה כי "כלו כל הקיצין", ודאי שהקב"ה ברחמיו הרבים ישלח ישועה ממקום אחר, כי הרבה שלוחים למקום!

❦❦❦

למלך אחד היה שר אהוב ונכבד שהיה מסור למלכו בכל ליבו ומאודו. המלך העריך מאוד את נאמנותו של השר, על כן נתן לו במתנה עיר קטנה אחת שיהיה הוא השליט בה, על פיו יישק כל דבר ולו יעלו את כל המיסים והארנונות. לימים אירע שאחד מבני הממלכה גילה מסירות גדולה כלפי המלך, והמלך ברצותו לגמול לו על טובו, העניק לו כפרס - תעודה מיוחדת הפוטרת אותו מתשלום מס לכל ימי חייו. נתגלגל המקרה ואותו אדם בחר להתגורר דווקא באותה עיר קטנה שניתנה בשעתו לאותו שר. ישב האיש בעיר ולא שילם את מיסי העיר כנדרש. כאשר נקרא לבוא למשפט בפני שר העיר, הציג בפני השר את השטר החתום בטבעת המלך ובו נכתב בפירוש כי נושא תעודה זו פטור מתשלום מס. צודק אתה - אמר השר - אולם נכון הדבר אילו היית מתגורר בכל אחת מערי המלך, אלא שעיר זו אינה תחת שליטת המלך כלל, אלא נתונה היא לשליטתי בלבד, על כן אין כתב המלך מועיל כאן כלל ועליך לשלם כאחד האדם. **כן הוא גם הנמשל** - אמר המגיד מדובנא זצ"ל - הבוטח בה', אף אם יפנה לבקשת עזרה מחבירו, יזכור תמיד כי חבר זה הוא רק שליח קטן, והכל נעשה מאת הקדוש ברוך הוא יתברך. אולם אם האדם מבקש עזרת זולתו, וחושב בליבו כי בידו הדבר להועיל או להזיק - הרי שחסר בו מידת הביטחון ואין ליבו שלם עם בוראו.

(משל למה הדבר דומה)

לעילוי נשמת
האישה החשובה
המזוככת ביסורים
שושנה פרחה
בת סליימה
ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת
האישה החשובה
המזוככת ביסורים
פרידה
בת מליהה
ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת
האיש היקר
המזוכך ביסורים
עזרא
בן גוהר
ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת
האיש היקר והחשוב
מזכה הרבים
ר' חיים אברהם
בן נזירה
ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת
האיש היקר והחשוב
אבי אנזוך קזר
בן שלוה
ופרידה
ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת
האיש היקר והחשוב
יצחק בלו
בן שרה
ת.נ.צ.ב.ה

להקדשות לתרומות ולכל עניני העלון אפשר לפנות לטלפון: 052-7647449
ניתן לתרום להוצאות העלון ולפעילויות המוסדות גם דרך נדרים פלוס" מכל רחבי הארץ
למעוניינים שהעלון ישלח בדוא"ל, נא להשאיר הודעה: yeasa.beracha@gmail.com
כתובתנו: מפרץ שלמה 100 חולון

רוצה להיות
ממזכי הרבים
ולהפיץ את העלון?
052-7647449